

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua, веб-сайт: www.nerc.gov.ua

НКРЕКП
157-16-с-27-3 від 11.12.2020

foi+request-79504-67369062@dostup.prawda.com.ua

Шановна пані Тетяно!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула Ваші запити на отримання публічної інформації від 04.12.2020 та від 11.12.2020 та у додаток до листів НКРЕКП від 11.12.2020 № 13395/16/7-20 та від 17.12.2020 № 13564/30/7-20 повідомляє.

Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу визначає Закон України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Відповідно до положень статті 12 Закону, постачання природного газу здійснюється відповідно до договору, за яким постачальник зобов'язується поставити споживачеві природний газ належної якості та кількості у порядку, передбаченому договором, а споживач зобов'язується оплатити вартість прийнятого природного газу в розмірі, строки та порядку, передбачених договором.

Права та обов'язки постачальників і споживачів визначаються Законом, Цивільним і Господарським кодексами України, правилами постачання природного газу, іншими нормативно-правовими актами, а також договором постачання природного газу.

Законом передбачено, що на підставі типових договорів, затверджених Регулятором, здійснюється постачання природного газу побутовим споживачам та постачання природного газу постачальником «останньої надії».

При цьому, постачання природного газу іншим споживачам здійснюється на підставі договорів, що укладаються відповідно до вимог цього Закону, Цивільного та Господарського кодексів України, та з урахуванням вимог правил постачання природного газу.

Так, відносини, які виникають між постачальниками та споживачами природного газу, з урахуванням їх взаємовідносин з операторами газорозподільної системи/газотранспортної системи регулюють Правила постачання природного газу, затверджені постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2496 (далі – Правила постачання).

Відповідно до положень пункту 5 розділу I Правил постачання, підтверджений обсяг природного газу – плановий об'єм (обсяг) природного газу, обумовлений договором постачання природного газу між споживачем та постачальником на відповідний розрахунковий період, який має бути поставлений споживачу відповідно до умов цього договору.

Згідно з пунктом 5 розділу II Правил постачання, договір постачання природного газу повинен містити такі умови, що є істотними та обов'язковими для цього виду договору, у тому числі:

річні, місячні та/або добові обсяги природного газу, у тому числі з розрізі точок комерційного обліку (за необхідності), та/або допустиме їх відхилення;

відповідальність сторін за невиконання умов договору та підстави її застосування, у тому числі в разі перевищення споживачем підтверджених обсягів природного газу за відповідний період, а також механізми компенсації і повернення, які застосовуються, якщо рівні якості послуг постачальника за договором не виконуються, зокрема за неточності в рахунку чи його затримці (норма вноситься в договір за згодою сторін).

З метою недопущення постачальником небалансу між обсягами природного газу, поданими ним у газотранспортну систему для потреб своїх споживачів, та обсягами природного газу, відібраними/спожитими його споживачами, у договорі постачання природного газу за домовленістю сторін (споживача та постачальника) може бути визначена процедура передачі споживачем даних про фактичне споживання природного газу за попередню газову добу.

Усі умови поставки природного газу за договором мають бути справедливими та добре відомими заздалегідь. У будь-якому випадку вся відповідна інформація має бути надана споживачеві до укладення договору.

Споживачу має бути надане належне повідомлення постачальника про намір змінити умови договору постачання природного газу, при цьому споживач має бути повідомлений про його право відмовитись від запропонованих змін. Таке повідомлення має бути надане споживачеві не пізніше ніж за 30 днів до запланованого набрання чинності такими змінами (крім ціни на природний газ, якщо вона встановлюється для постачальника відповідними державними органами). Споживачі мають право відмовитися від договору, якщо вони не приймають нові умови, повідомлені постачальником.

Разом з тим, згідно з положеннями підпункту 1 пункту 1 розділу VII Правил постачання, відшкодування збитків споживачем, що не є побутовим (крім споживачів, постачання яким здійснюється в рамках виконання спеціальних обов'язків, покладених Кабінетом Міністрів України на суб'єктів ринку природного газу на підставі статті 11 Закону України «Про ринок природного газу»), постачальнику здійснюється таким чином та в таких випадках, зокрема якщо за підсумками розрахункового періоду фактичний об'єм (обсяг) споживання природного газу, що закуплений постачальником за договором постачання природного газу, буде менший від підтвердженого обсягу природного газу (за умови, що підтверджений обсяг відповідав замовленому споживачем), постачальник має право вимагати від споживача відшкодування

збитків у розмірі не більше подвійної облікової ставки Національного банку України від вартості недовикористаного обсягу газу за звітний період.

Отже, постачальник має право на відшкодування збитків споживачем, що не є побутовим, у разі меншого споживання підтверджених обсягів природного газу (за умови, що підтверджений обсяг відповідав замовленому споживачем).

Розмір збитків, що може бути сплачений споживачем, що не є побутовим, на користь постачальника за недовикористаний природний газ визначається виходячи з вартості недовикористаного обсягу газу за звітний період, розміру подвійної облікової ставки НБУ від його вартості та кількості днів у звітному періоді.

Таким чином, у випадку якщо у договорі постачання природного газу зазначені місячні обсяги споживання природного газу споживачем, що не є побутовим, то при розрахунку постачальником збитків такому споживачу має враховуватись кількість днів в газовому місяці.

При цьому, у випадку якщо договір постачання природного газу містить добові обсяги споживання природного газу споживачем, що не є побутовим, то нарахування збитків споживачу за недовикористаний природний газ має здійснюватися окремо за кожен газу добу, в якій споживання природного газу було менше підтверджених обсягів, визначених договором.

Слід зазначити, що нарахування постачальником збитків у разі перевищення або меншого споживання підтверджених обсягів природного газу є правом, а не обов'язком постачальника.

Одночасно повідомляємо, що пунктом 2 розділу VII Правил постачання визначено, що у договорі постачання між постачальником та споживачем, що не є побутовим, може встановлюватись допустима величина відхилення від підтверджених обсягів природного газу, в межах якої не здійснюються заходи, визначені пунктом 1 цього розділу.

При цьому звертаємо увагу, що дія підпункту 1 пункту 1 розділу VII Правил постачання не розповсюджується на побутових споживачів природного газу.

Варто зазначити, що договір постачання природного газу споживачу, що не є побутовим, не є типовим або примірним, а отже відповідно до частини четвертої статті 179 Господарського кодексу України, при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі вільного волевиявлення, коли сторони мають право погоджувати на свій розсуд будь-які умови договору, що не суперечать законодавству.

Враховуючи вищезазначене, керуючись положеннями статті 179 Господарського кодексу України, сторони (постачальник та споживач, що не є побутовим) мають право за взаємною згодою визначати будь-які умови договору, у тому числі щодо порядку здійснення розрахунку та відшкодування збитків.

Разом з тим, відповідно до положень статті 12 Закону постачання природного газу побутовим споживачам здійснюється на підставі Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2500.

З повагою
Член НКРЕКП

О. Кривенко